Załącznik nr 4
do Zarządzenia Nr 14.2019
Dyrektora MOPS
z dnia 04.03.2019 r.

Wywiad z osobą starszą
Przeznaczenie narzędzia:
Etap I (1b) – Ocena/Diagnoza (Pogłębienie wiedzy o sytuacji związanej z problemem osoby/rodziny)
Zastosowanie narzędzia: *fakultatywne*
Rodzaj narzędzia: specjalistyczne
Wypełnia: pracownik socjalny z Klientem

1. Imię i nazwisko

_____

2. Czy i w jakiej formie utrzymuje Pan/Pani kontakty z rodziną zamieszkałą oddzielnie?
(z kim, jak często, osobiście, telefonicznie, w innej formie)

_____
_____
_____
_____
_____

3. Jak postrzega Pan/Pani swój stan zdrowia?
(proszę uwzględnić subiektywne odczucia Klienta w swobodnej wypowiedzi na temat własnego stanu zdrowia)

□ czuję się zdrowy/a,
□ okresowo dolegają mi schorzenia *(jakie)* _____
_____
_____
_____
_____
_____

□ choruję *(na co)* _____
_____
_____
_____
_____
_____

4. Czy samodzielnie opuszcza Pan/Pani mieszkanie?
(w celu zrobienia zakupów, odbycia wizyty u lekarza, spotkań towarzyskich)

□ tak, wychodzę samodzielnie,
□ tak, wychodzę, ale z inną osobą *(z kim, gdzie, jak często)* _____
_____
_____
_____

□ nie wychodzę *(dlaczego)* _____
_____
_____
_____

5. Czy jada Pan/Pani regularnie? Czy sam/a przyrządza Pan/Pani posiłki?
(proszę określić sposób odżywiania się osoby starszej, co pozwoli nam na potwierdzenie lub wykluczenie konieczności wsparcia osób trzecich; w swobodnej wypowiedzi rozpoznać zwyczaje i upodobania żywieniowe)

_____
_____
_____
_____
_____

6. Czy jakieś czynności dnia codziennego sprawiają Panu/Pani trudność – jakie?
Jakie czynności są dla Pana/Pani łatwe i nie stanowią przeszkody w samodzielnym funkcjonowaniu?
(proszę określić sprawność funkcjonalną – czy Klient napotyka jakieś trudności, jak je pokonuje, na ile jest samodzielny a na ile potrzebuje wsparcia)

_____
_____
_____
_____
_____

7. Czy ktoś pomaga Panu/Pani w codziennym funkcjonowaniu – kto, w jak i sposób?
(proszę wskazać osoby z najbliższego otoczenia udzielające pomocy Klientowi, czyli te, które pośrednio lub bezpośrednio wpływają na stan i sposób zaspokojenia potrzeb Klienta, a także sposób w jaki pomagają i rodzaj czynności, jakie wykonują ich częstotliwość)

_____
_____
_____
_____
_____

8. Z kim i jak lubi Pan/Pani spędzać czas - gdzie, jak często, co robić w czasie spotkań?
(znajomi, sąsiedzi, kościół, słuchanie radia, oglądanie TV, inne upodobania Klienta dotyczące spędzania czasu)

_____
_____
_____
_____
_____

9. Kto Pana/Panią odwiedza w miejscu zamieszkania?
Kogo chciałby/aby Pan/Pani gościć u siebie i kogo odwiedzać?
(proszę wskazać osoby spoza rodziny, które odwiedzają Klienta oraz określić jak ważne są to osoby; rozpoznać czyjej obecności i bliskości Klient najbardziej oczekuje)

_____
_____
_____
_____
_____

10. Jakie są Pana/Pani zainteresowania i w jaki sposób je Pan/Pani realizuje?
(jeżeli nie realizuje, proszę wskazać jak może zacząć realizować/rozwijać swoje zainteresowania)

_____
_____
_____
_____
_____

11. Czy uczestniczy Pan/Pani w zajęciach/spotkaniach seniorów w klubach, świetlicach – jakich, kiedy, gdzie?
Czy chciałby/aby Pan/Pani uczestniczyć w takich zajęciach/spotkaniach – jakich, kiedy, gdzie?
(proszę rozpoznać wszystkie aspekty dotyczące udziału w zajęciach oferowanych przez ośrodki wsparcia dziennego, a w przypadku braku udziału w takich zajęciach uwzględnić zgłaszane potrzeby i oczekiwania w tym zakresie oraz możliwości ich realizacji)

_____
_____
_____
_____
_____

12. Fotografia dnia poprzedniego

(proszę ustalić możliwie jak najdokładniej co wydarzyło się poprzedniego dnia – rozpoznać sposób funkcjonowania Klienta, jego upodobania, przyzwyczajenia oraz trudności w codziennym funkcjonowaniu; odnotować również czy był to dzień powszedni czy świąteczny i ewentualnie uzupełnić opis to czym różnią się te dni dla Klienta)

12.1. Jak spędził/a Pan/Pani czas od rana do obiadu?

_____
_____
_____
_____
_____

12.2. Jak spędził/a Pan/Pani czas od obiadu do kolacji?

_____
_____
_____
_____
_____

12.3. Jak spędził/a Pan/Pani czas wieczorem?

_____
_____
_____
_____
_____

13. Czy możliwa jest poprawa Pana/Pani sytuacji i w jakim zakresie?
Kto i jak mógłby wpłynąć na poprawę Pana/Pani sytuacji?

(proszę uwzględnić wszystkie plany i marzenia zgłaszane przez Klienta, warunki niezbędne do ich zrealizowania – w tym wskazać inne osoby, które mogą w tym uczestniczyć oraz odnieść się do realności tych planów i marzeń)

_____
_____
_____
_____
_____

14. Pytania dodatkowe

(to jest miejsce przeznaczone na inne pytania i odpowiedzi, które wniknęły w czasie wywiadu i mogą mieć znaczenie dla rozpoznania sytuacji życiowej Klienta oraz jego możliwości i zasobów oraz ograniczeń i barier odnoszących się do poprawy jakości życia)

_____
_____
_____
_____
_____

Data przeprowadzenia wywiadu _____

Podpis pracownika socjalnego _____

Wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Data sporządzenia _____

Podpis pracownika socjalnego _____

INSTRUKCJA

1. Cel narzędzia:

Opis i analiza sytuacji osoby starszej w celu określenia jej możliwości i zasobów oraz ograniczeń i barier związanych z jej stanem zdrowia, samopoczuciem i kondycją psychofizyczną, dla późniejszego formułowania celów w pracy socjalnej, których osiągnięcie ma służyć przezwyciężaniu trudności/problemów związanych z wiekiem i poprawie jakości życia.

2. Grupa docelowa:

Osoby starsze, nieaktywne zawodowo, które pomimo ograniczeń związanych z wiekiem chcą podejmować różne formy aktywności społecznej, rozwijać swoje zainteresowania i/lub odnajdować nowe oraz realizować swoje cele służące poprawie jakości życia.

3. Sposób wykorzystania:

1) okoliczności w jakich stosuje się narzędzie:
   a) *Wywiad z osobą starszą* przeprowadza się obligatoryjnie po wcześniej przeprowadzonym *Wywiadzie – rozpoznaniu sytuacji*, jeżeli w jego trakcie rozpoznano, że Klient lub członek rodziny jest osobą, którą możemy zaliczyć do kategorii osób starszych i jeżeli problem starości jest istotną lub główną przyczyną trudnej sytuacji Klienta (rodziny),
   b) wywiad szczególnie warto wykorzystać, jeżeli:
      – pracownik socjalny chce/powinien rozpoznać sytuacji społeczno-bytową osoby starszej, poznać jej możliwości i ograniczenia,
      – możliwe jest podniesienie jakości życia osoby starszej,
   c) wywiad przeprowadza się na początku pracy z Klientem. Aktualizacja wywiadu zależy od decyzji pracownika socjalnego. Wskazane jest jednak skorzystać z niej zawsze wtedy, gdy nastąpiła istotna zmiana w sytuacji życiowej Klienta lub jego rodziny. Porównanie danych z dwóch wywiadów przeprowadzonych w dłuższym odstępie czasu (np. po roku) może stanowi materiał porównawczy istotny dla pracy socjalnej z Klientem,
2) zastosowanie pytań:
   a) pytania w wywiadzie dotyczą szeroko postrzeganej sytuacji socjalno-bytowo-zdrowotnej osoby starszej, poznania jej jakości życia i wskazania ciążek poprawy tej jakości. Klient może swobodnie wypowiadać się na temat rodziny i innych osób bliskich, co jednocześnie pozwoli wyłonić ze wskazanego kręgu osoby, które możemy włączyć w pracę nad poprawą jakości życia Klienta,
   b) na podstawie odpowiedzi możemy ocenić czy Klient porusza się samodzielnie, czy jest osobą leżącą czy też może opuszczać miejsce zamieszkania z czyjąś pomocą, możemy określać nawyki żywieniowe i stwierdzić czy osoba starsza nie jest przypadkiem niedożywiona, określić sprawność funkcjonalną, jej stopień samodzielności, jej ograniczenia czy też konieczność pomocy świadczonej przez inne osoby,
   c) u osób starszych bardzo istotne są zainteresowania i sposób spędzania wolnego czasu,

a także grono towarzyskie. W trakcie wywiadu pracownik socjalny może poznać odpowiedzi na te kwestie, z jednoczesnym uwzględnieniem wsparcia środowiskowego,

d) z punktu widzenia osoby starszej bardzo istotna jest swoboda wypowiedzi. Bardzo trafny obraz życia osoby starszej powinna dać pracownikowi fotografia dnia codziennego, zawarta w pytaniu 12, dzięki której może on poznać na sposób funkcjonowania osoby starszej, jej upodobania i przyzwyczajenia, ale także trudności w codziennym funkcjonowaniu;

3) na co warto zwrócić uwagę:
szczególnie ważne w wywiadzie jest określenie zaangażowania Klienta w poprawę jakości swojego życia, poznanie mocnych stron Klienta i jego ograniczeń, które powodują złe samopoczucie i poczucie braku wpływu na własne życie i bycia zależnym od innych;

4) informacje dodatkowe:
   a) przed wywiadem należy poinformować Klienta o konieczności jego przeprowadzenia oraz o celu tego wywiadu,
   b) Klient jest podmiotem postępowania metodycznego pracownika socjalnego i to on odpowiada na pytania zawarte w wywiadzie,
   c) wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań są spisywane samodzielnie przez pracownika socjalnego tzn. po wywiadzie i bez udziału Klienta. Odnoszą się tylko do tego, jakie techniki diagnostyczne planuje jeszcze zastosować/wykorzystać pracownik socjalny w pracy z Klientem przed przejściem, do kolejnego etapu lub podetapu metodycznego postępowania (a więc także jakie narzędzia pracy socjalnej chce wykorzystać) lub, że wspólnie z Klientem przechodzą już, do kolejnego podetapu metodycznego postępowania oceny/diagnozy (1c) bez potrzeby pogłębienia informacji o problemie klienta przy użyciu fakultatywnych narzędzi specjalistycznych (przynajmniej w danym momencie). Wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań nie są oceną sytuacji dokonywaną przez pracownika bez udziału klienta, gdyż ocena sytuacji następuje wspólnie z wykorzystaniem narzędzia *Diagnoza – ocena sytuacji*.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Częstochowie
(-) Małgorzata Mruszczyk